

NDENENDAANDI LISLAAMIYANKOORI MURITANI

TEDDUGAL - MUSIDAL - POTAL

JAAGORDU NEHDI E WAYLO TIPPUDI JADDE

DUDAL BAMTAARE E JADDE DEMDE NGENNDIJE
(IPELAN)

Lorem Ipsum

DEFTERE DIMMERE

2

DEMNGAL DIMMAL

IPELAN

IPELAN

IPELAN

Dessins et Infographie: Abdoul Bâ

© IPELAN 2025

ISBN: 978-2-37700-525-3

DEFTERE DIMMERE
DEMNGAL DIMMAL

2

IPELYN

IPELAN

Naatirka

Ndeedfoo ko deftere dimmiire taro, wallifaa ngam wallude sukaabe muritaninaabe janngoobe haa yellitoo he njangiin taro caggal hitaande e puddogol jande maabe. IPELAN (Dudal Ngam bambaare e Jande demde Ngenndiije) wallifii deftere tolno didi he demngal ngenndiwal fulfulde (Pulaar). Deftere nde wadanaa dum ko janngoobe tolno 2 tawi ko lohotoobe. Ko nde kuutorgal tolno, dowoore janngoowo haa sukaabe mum mbaawa tarde taro regiingo.

Deftere nde mahaa ko he refto e binndannde taro caggal nde almuudo oo hubini binndannde mum tolno gadano : alkule, kijjande, kelme e konngudi.

Laawol cubangol ngol naamni ko teenji:

- Fuddoraade natal e jannginge jaabondiral.
- Huutoraade ko duumii deftere janngoowo ngam wadde denndaangal golle taro he nder jannginirdu.
- Rokkude janngoowo o fartaŋne joofaade ko o janngata ko fodde leyfande jeegom tawo omo watti heen hakkille mum.
- Rokkude janngoowo o fartaŋne tarde daande dow ñalnde kala binndannde kolli-taade de.

Wonnde nde kuutorgal ballitoowal he nder jannginirdu, ndee deftere ko nafaore meere meere dowoore janngoobe fayde he yellitaare mumen to bannge haala e taro reggiingo tawo dorgol ngol ina hakindi.

Usmaan Aali bah : janngoowo jande hakkundeere ; Dudal Ngam Bambaare e Jande Demde Ngenndiije

Siley Aamadu Bah : Koroowo Jande leslesre, Dudal Ngam Bambaare e Jande Demde Ngenndiije.

Muhammadu Alasaane Bah : koroowo jande leslesre, Dudal Ngam Bambaare e Jande Demde Ngenndiije.

Hammadi Hadiya Deh : koroowo jande leslesre Dudal Ngam Bambaare e Jande Demde Ngenndiije.

Barahiima Naana Bah : janngoowo, Dudal Ngam Bambaare e Jande Demde Ngenndiije.

Mbaye Mamuudu : koroowo jande leslesre, fannyanke gondo he foftere mum

Kollitgol deftere nde

Musidbe janninoobe teddube, jinnabe sukaabe e sukkabe am janngoobe.

Ndeedoo deftere taro wadanaa dum ko sukaabe lohotoobe janngoobe duude leslese tolno 2, he demngal fulfulde (pulaar).

Deftere ndee wadi ko lowe jeedidi (7) peccoriide hono nih:

- 1- Nder galle
- 2- Jarnde e nehdi
- 3- Cellal
- 4- Karalle kese
- 5- Mecce (fitiram gollaagu)
- 6- Juuldeele
- 7- Pijirlooji e coftal balli

Deftere nde wadi ko 93 hello. Nde wadi 56 winndannde peccoriide hono nih:

- Binndande 6 taro e cofte ; refto.
- Binndande 28 ko taro e cofte.
- Binndande 7 jime
- Binndande 12 taro

Lowre kala ina soomi binndande nay (4) jowitiide e refto reggiingo. Winndannde kala ko kelle didi (2).

Haatumere binndande

lowre	winndande	Tiitoonde	hello
Ref . Légaies			5
Naatirka			6
Kolitgol deftere			7
Haatumere binndande			8 - 9
Refto		limto e kijjande	10 - 21
Lowre 1		Nder galle	22
Nder galle	Winndannde 1	Terde galle	23 - 24
	Winndannde 2	Calminaali	25 26
	Winndannde 3	Ñameele	27 - 28
	Winndannde 4	Golle galle	29 - 30
Lowre 2		Jannde e Nehdi	31
Jannde e nehdi	Winndannde 1	Dudal buraana	32 - 33
	Winndannde 2	Udditgol lekkon	34 - 35
	Winndannde 3	Nder jannginirndu	36 - 37
	Winndannde 4	Fooftere	38 - 39

Haatumere binndande

Lowre 3

Cellal

Winndannde 1

Winndannde 2

Winndannde 3

Winndannde 4

Lowre 4

Karalle kese

Winndannde 1

Winndannde 2

Winndannde 3

Winndannde 4

Lowre 5

Mecce

Winndannde 1

Winndannde 2

Winndannde 3

Winndannde 4

Cellal

40

Laabal

41 - 42

Rafi korona

43 - 44

To safrirdu

45 - 46

Ñakko

47 - 48

Karalle kese

49

Telefoŋ

50 - 51

ordinateer

52 - 53

Tele

54 - 55

Naangewal

56 - 57

Mecce

58

Jom bitik

59 - 60

Jannginoowo

61 - 62

Ñootoowo

63 - 64

Piyoowo mburu

65 - 66

Haatumere binndande

Lowre 6

Juuldeele

Winndannde 1

Winndannde 2

Winndannde 3

Winndannde 4

Lowre 7

Coftal balli
e pijirlooji

Winndannde 1

Winndannde 2

Winndannde 3

Winndannde 4

Juuldeele

67

Jeytaare

68 - 69

Juulde koorka

70 - 71

Juulde taaske

72 - 73

Mawluud

74 - 75

Coftal balli e pijirlooji

76

Lamma

77-78

Gay bakke

79-80

Kawgel araaraay

81-82

Fuku bal

83-84

Winndannde 1:

Kollitgol alkule e binndol masiq.

. Mi tara alkule

Alkule tokoose :

a- b- b̄- c- d- d̄- e- f- g- h- i- j- k- l- m- n- ñ- ŋ- o- p- r- s- t- u- w- y- y- mb- nd- nj- ng

Alkule mawde :

A- B- B̄- C- D- D̄- E- F- G- H- I- J- K- L- M- N- Ñ- Ŋ- O- P- R- S- T- U- W- Y- Y- Mb- Nd- Nj- Ng

- Mi tara : alkule laa b̄de da b̄be :

a - e - i - o - u

- alkule laa b̄de duurtaade:

aa - ee - ii - oo - uu

-kijjande :

ba - be - bi - bo - bu

baa - bee - bii - boo - buu

- mi tara kelme :

Baaba - Buubu - boobo

Babba - labbo - lobbo

- konngol :

Baaba nana haala pulaar.

Buubu nana lekkon.

Boolo nana gooba comci.

Cofte taro :

Silo kelme

Mi sila deefoo inde mi tara de.

yeru: ardo a - r - d - o

muritani

baaba

Kebbe

mburu

jokkondir kijjande tafaa helmere

Yeru: Ban/nde Bannde

dom/ka

ñoom/re

ηaa/ηol

Yuɓɓitin konngol ngol

Yeru: sumiima - Daahiiru - daamol Daahiiru sumiima daamol.

Debbo- ηarii- nani - moyyo

ñiiri-Miñiraado-ñaaamii- oo

ɓokki- njoodii-Yimɓe- les-nana

Winndande 2

Alkule.

Б - ɗ - ñ

Kijjande

Ба - бii - беe - бу - боo
ɗa - ɗi - ɗe - ɗuu - ɗo
ña - ñaa - ñii - ñu - ñoo
ɗa - ɗi - ɗee - ɗuu - ɗo

ya - yaa - yi - yee - yu

Kelme

Бокки - БууБри - yimBe
ɗaɗol - ɗomka - ɗemngal
ñaamde - ñiiri - ñoomre
ɗari - ɗaɗol - bolol
Yaro - ñiiye - yulBe

Konngol :

YimBe nana les bokki.

Daahiiru ñaamii ñiiri mbelndi.

Joodo ko debbo moygo ɗari.

Cofte :

1- Sil ɗee kelme:

Yeru: ñiiri → ñii / ri

Ɓokki →

bolon →

ɗari →

2. Jokkondir kijjande tafaa helmere:

Yeru: Ɓan/nde → Ɓannde

ɗom/ka →

ñoom/re →

ɗaa/ɗol →

3- Yuɓɓin konngol ngol:

Yeru: sumiima - Ɗaahiiru - daamol

Ɗaahiiru sumiima daamol.

Debbo - ɗarii - nani - moyyo →

ñiiri - Miñiraado - ñaamii - oo →

Ɓokki - njoodii - Yimɓe- les - nana →

Winndande 3 :

Mi tara

Alkule :

bb - dd - gg - tt - yy

Kijjande:

abba - addo - abbe - addu - ebbi
ajja - uje - akko - ajje - ekku
alla - ollo - allu - alle - elli

i

Kelme:

lobbe - raddo - lobbo
Hajjaa - majje - lekki
Lella - bolle - kelli

Konngol:

**Hajjaa ko debbo lobbo.
Lella nana les lekki.
Golle mbaalii paraaje.**

1- Sil dee kelme

Yeru : raddo → rad / do

Hajjaa →

majje →

lekki →

2- Jokkondir kijjande tafaa helmere

Yeru: bol / le → bolle

Lel/ la →

kel/ li →

kel /le →

3- Yuɓɓitin konngol ngol

Yeru: mbaalii - paraaje - Golle → Golle mbaalii paraaje.

mawba - riddii - lella- Babbaa. →

nana - Hajjaa - kelli - les. →

gaaraaji- Balla - addii - falla. →

Winndande 4 :

Mi tara

Alkule:

bb - dd - gg - tt - yy

Kijjande:

abba - addo - abbe - addu - ebbi
agga - utte - aggo - atte - eggu
ayya- oyyo - ayyu - ayye - eyyi

Kelme:

bibbe - eggude - neddo
lacciri - liddi - wutte
leyyi - moyyo - addude

Konngol:

**Biddo moyyo ko cudaari leñol.
Nagge rufii lacciri goggo.
Accaa rokkii neddo maaro e liddi.**

Cofte :

1- Sil dee kelme:

Yeru: liddi → **lid / di**

neddo →

moyyo →

lacciri →

2- Jokkondir kijjande tafaa helmere:

Yeru: nag / ge → **nagge**

gog/ go →

Ac /caa →

rok /kii →

3- Yuɓɓitin konngol ngol:

Yeru: lacciri - ñaamii - nagge → **Nagge ñaamii lacciri .**

debbo - ko - Pennda – moyyo. →

addii - ɓoggol – Baaba. →

Aali – wutte – addii - joodfo. →

Winndande 5 :

Mi tara

Alkule:

Alkule: g – ŋ – y

Kijjande:

ga - go - gee - guu - gi
ŋa - ŋi - ŋee - ŋuu - ŋo
ya - yaa - yi - yee - yu

Kelme:

Gorgol - geec - giye
ŋari - ŋaŋol - bolonj
Yaro - ñiiye - yulbe

Konngol:

Geec nana, ar ngawen liddi.

Gorgol am addii bolonj.

Boolo ko debbo laaɓɗo ñiiye.

Cofte :

1- Sil dee kelme:

Yeru : galo → **ga / lo**

gorko →

bolon →

ɲari →

2- Jokkondir kijjande tafaa helmere:

Yeru: gan/ndo → **ganndo**

man/go →

yoy/de →

ɲaa/ɲol →

3- Yuɓɓitin konngol ngol:

Yeru: ganndo - Galo - ko Galo → **ko galo.**

geec - yahii - Hammadi- law →

Siidi - yoyɗo - ko - suka →

Goli- jeyaa - Gaboo - ko →

Winndande 6 :

Mi tara

Alkule:

Alkule : mb - nd - nj - ng

Kijjande:

mba - mbii - mbo - mbee - mbu
nda - ndee - ndi - nduu - ndo
nga - nguu - ngee - ngi - ngoo
nja - njaa - njuu - nje - njii

Kelme:

mbaalu	ndoondi	ngelooba
njawdi	ngaari	Sammba
waandu	lonngere	njool

Konngol :

1. Ngelooba nana darii sara ngaari.
2. Sammba nanngii njawdi ndaneeri.
3. Waandu e rawaandu nana cippira.

Mi tara

1- Sil deefoo kelme:

Yeru: mbaalu → **mbaa /lu**

mbeewa →

Ngaari →

Njawdi →

2- Jokkondir kijjande tafaa helmere:

Yeru : njaw/di → **njawdi**

kal/hal/di →

ra/waa /ndu →

nda/nee/ri →

.....

3- Yuɓɓitin konngol ngol:

Yeru : huɗo - Mbaalu - ñaamii → **Mbaalu ñaamii huɗo.**

• Sammba - gese - dawii. →

• mbeewa - rawaandu - riddii. →

• maaro - Ngori - ñaamii. →

LOWRE1: NDER GALLE

IPELUM

Winndande 1:

Terde galle

Jaabondiral:

Ibarahima : Jam waali

Aali : Yo a wuur

Ibarahima : miin mbiyetee-mi ko Ibarahiima, aan ne ?

Aali : miin mbiyetee-mi ko Aali.

Ibarahima : Hol be ngonduda ?

Aali : Ngondumi ko e miñi am gorko e baaba am e neene am e banndi am debbo

Taro:

Galle Ibarahiima en wafi ko hubeere wootere mawnde. Dingiral jaajngal do yimbe galle ndentata. Woni doon ko baaba makko e yumma makko e taaniiko gorko, taaniiko debbo. Be doo sukaabe dido : gorko oo ko mawni am, debbo oo ko miñi am.

Oya ko gorgol mum banndi mum debbo baaba makko.

1- Naamne hoolkiso : Tar njaabtodaa dee naamnde:

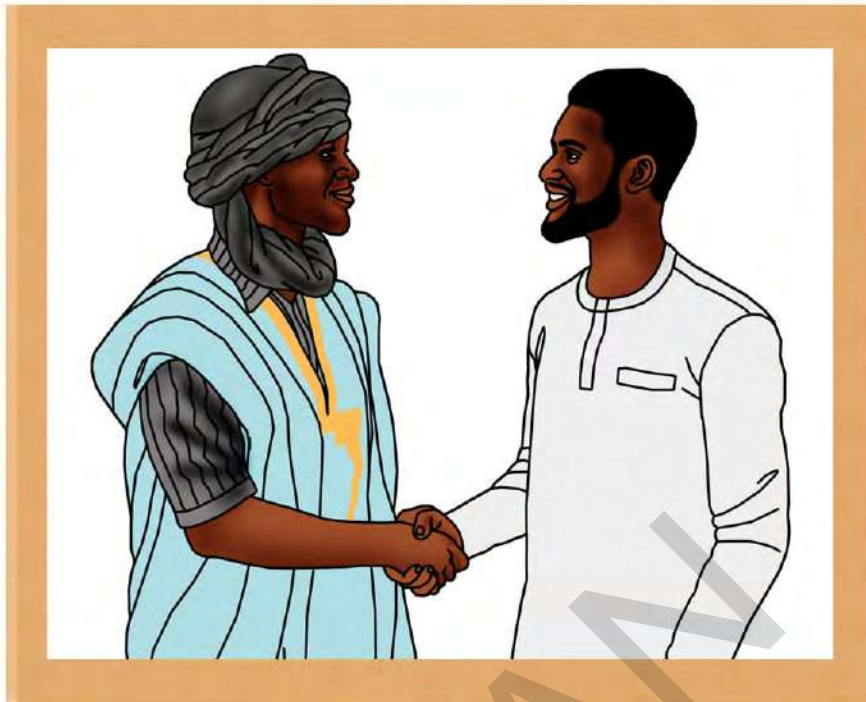
- Hol no foti laabi helmere « Ibarahiima» ari he winndande nde ?
- Mbele helmere «Dingiral » ina woni he winndande nde.

2- Naamne faamuya : Tar njaabtodaa dee naamnde:

- Hol no foti kubeeje ngoni he nder galle Ibrahiima en ?
- Hol no dingiral galle ibarahiima en wayi ?
- Hol sukaabe dido be ?

Winndande 2:

Calminaali

Jaabondiral:

Hammadi : jam waali Sammba, on pinii ?

Sammba : jam tan, min pinii.

Hammadi : no galle ma e sukaaɓe ma mbaɗi, mbar jawkal kal ina hisi ?

Sammba : kamɓe fof eɓe celli eɓe he jam. Yettere Allah jawkal kal ina hisi.

Hammadi : yo jam ñallu wuro e ladde.

Sammba : Aamiin

Taro:

Subaka fof kala pinndo ma salmina. Nanataa tan ko jam waali, on pinii. So yahii haa beetawe nanaa yimɓe ina calmina : 'Be mbiya jam weeti. So tisibaar faandiima nanaa jam ñalli. Kikiide nanaa jam hiiri ko noon haa weeta.

1- Naamne hoolkiso : Tar njaabtodaɗa dee naamnde

- Hol no foti laabi helmere « Kikiide » ari he winndande nde ?
- Mbele helmere «tisibaar» ina woni he winndande nde.

2- Naamne faamuya :

- Hol no Hammadi salminiri Sammba ?
- Hol no Sammba jaborii Hammadi?
- Hol ko nanataa subaka kala ?

Winndande 3:

Ñameele

Jaabondiral:

Ibarahiima : Neene mbede daminii hobbe hande.

Neene : Mami defane bottaari, maaro e liddi safko.

Ibarahiima : Eey ! mi weltiima.E hiraande ndee ?

Neene : Hol ko njidda, teewu walla gertoode ?

Ibarahiima : Mami sood teewu, ndefaa lacciri e teewu.

Neene : So Allah jabii.

Taro:

Neene ko baawdo defde. Kala ko o defi ina weli : so maaro e liddi, so maaro e teewu so cahu liddi walla teewu. Lacciri kam ko o baawdo yerwaade ndegiindi. O meedaa yerwaade bakiindi. Neene ko cafoo junngo. Yimbe fof ina njidi ñamri makko.

1- Naamne hoolkiso: Tar njaabtodaa dee naamnde.

- Hol no foti laabi helmere « neene » ari he winndande nde?
- Mbele helmere « yerwaade » ina woni he winndande nde?

2- Naamne faamuya: Tar njaabtodaa dee naamnde.

- Hol Ko Neene defata ?
- Hol no ndefu neene wayi ?
- Hol ko wadi yimbe fof ina njidi ñamri neene ?

Winndande 4:

Golle galle

Jaabondiral:

Aali : Neene, fewnu kacitaari mi heydii.

Neene : jooni jooni biyngel am. Gila subaka, ngonnoomi ko he fittude, e lawyude kaake.

Aali : njidmi ko mburu e sokola.

Neene : eey, nda kaalis, yah bitik, sood mburu e sokola

Aali : a jaaraama neene am moyyo.

Taro:

Neene am ko debbo baawdo golle. Ko jaawdo golle mo feñotaako. Subaka law, o ummoo, o juula, o fitta galle nder he boowal, o bufta sukaaɓe, o saggina kafe, caggal duum, o yaha jeere.

So o artii jeere, o faya he defde bottaari. Kikiide o fitta galle haa laaɓa.

O yerwoo lacciri ndengiindi o defa hiraande o defa

1-Naamne hoolkiso: Tar njaabtodaɗa dee naamnde.

- Hol no foti laabi helmere « galle » ari he winndande nde ?
- Mbele helmere « hiraande » ina he winndande nde?

2- Naamne faamuya: Tar njaabtodaɗa dee naamnde

- a- Hol mo buftata sukaaɓe be?
- b- Hol ko o waɗata so artii jeere?
- c- Hol ko neene ma fewnata kikiide?

LOWRE 2: Nehdi e jaņde

IPELIM

Winndande 1:

Dudal buraana

Jaabondiral:

Kodda : on ñallii he jam galle.

Raamata : yo a wuur mbaar jam ñalli.

Kodda : ceerno wiya yo en ngaddoy ledde.

Raamata: Fad hami dañ a boggol.

Kodda : Heño kummba en nana njaha.

Raamata : Ma en ndañ ledde sara ngesa Babba.

Taro:

Raamata e kodda ko almuɓɓe to dudal ceerno Mamuudu Bah. Jamma fof ɓe kubbat jaynge. ɓe ngona e dursitaade. Ceerno oo wona e hettanaade ɓe .O haala daande dow, o hirjina jangooɓe ɓe. O furo kala mbo jangaani, tinndina, saggita oon caggudo. Ko noon o wadata jamma fof gila futuro haa caggal kiraade.

1- Naamne hoolkiso: Tar njaabtodaɗa deɗe naamnde:

- Hol no foti laabi helmere «jamma» ari he winndande nde ?
- Mbele helmere «futuro» ina he ndeer winndande nde.

2- Naamne faamuya: Tar njaabtodaɗa deɗe naamnde:

- Hol mo janginta Raamata en?
- Hol ko ɓe kuɓbirta jaynge ?
- Hol tinndinoowo e caggitoowo almuɗɓe?

Winndande 2:

Udditgol lekkon

Jaabondiral:

Maari : Jam hiiri Aamadu.

Aamadu : Yo a wuur Maari, mate Daawuuda leliima ?

Maari : Ko mi gardo naamnaade no foti defte Coodana don n?

Aamadu : Baaba soodani-mi ko defte joy.

Maari : Fad mi haala no ya neene am.

Aamadu : Bitik galle maabuBe ina wadi defte.

Taro:

Maari ina weltii sabu jango ma o fijjoy he sehilaabe mum to lekkon. O naamnii baaba makko yo soodan dum defte .Baaba wiya maari yeew sukabe yaanoobe lekkon be ko mbiya. Ko sukabe kaaw ma ham-madi namnoyotadaa. Hol heen mo njanngittaa?

Ko Daawuuda e Aamadu njanngidat mi.

Ndah deedoo ujunnaaje tati. Yah, bitik galle maabuBe ina wadi ko njidda he defte.

1- Naamne hoolkiso: Tar njaabtadaa dee naamnde.

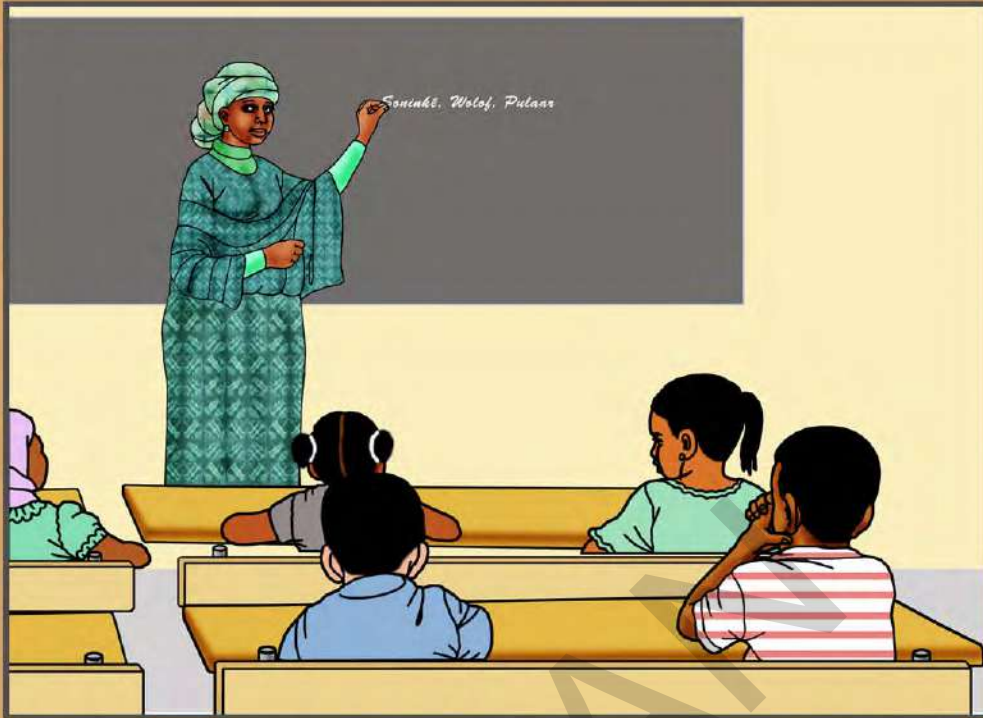
- Mbele helmere « jango » ina he winndande nde ?
- Hol no foti laabi helmere « maabuBe» nde woni he winndande nde ?

2- Naamne faamuya : Tar njaabtadaa dee naamnde.

- Hol ko addani Maari weltaade ?
- Hol he sukabe be maari janngitta ?
- Hol to maari wiya yo soodoy defte ?

Winndanne 3:

Nder jannginirdu

Jaabondira:

Haamiidu : Aali a fewnii cofte hiisa dee ?

Kaaliidu : Mi faamaani heen didi.

Haamiidu : addu mbalondiren, hade jannginoowo fiyde ma.

Kaaliidu : cofte hiisa ina tiidi, njiidaa he cofte taro.

Haamiidu : Kaaliidu a yida hiisa tan.

Kaaliidu : ko doo woni komi faamaani.

Taro:

Aamadu jannginoowo amen o wadi ko winndanne hiisa.

Min janngi hannde ko buri mawnude e ko buri famdude.

O reftii heen no feewi. O wiya kala mo faamaani yo suut junngo.

Min pewni cofte de o winndu no he alluwal hee fof. Caggal duum o rokki min godde haa heewi yo min mbadoy. Deen noon ko subaka min ngartiroyta.

1- Naamne hoolkiso: Tar njaabtoda a dee naamnde.

- Mbele helmere « cofte » ina he winndanne nde ?
- Hol no foti laabi helmere « hiisa » nde woni he winndanne nde ?

2- Naamne faamuya : Tar njaabtoda a deedo a naamnde.

- Hol winndanne nde Aamadu wadi ?
- Hol ko njannu don hannde ?
- Hol biyaado yo suut junngo ?

Winndande 4:

fooftere

Jaabondiral:

Lamiin: Hayyo mi yiitii sehilaabe am, mbaar odon celli.

Sehilaabe: Miden celli Lamiin, ar petoyen bal.

Lamiin: Haa mi boorta forok am mawdo o.

Sehilaabe: Heño Lamiin hade fooftere men gas.

Lamiin: Min hannde mami wafan en biit.

Sehilaabe: Ndeen dey maa min towe haa nder jannginirdu.

Taro:

Caggal nde janngoobe njalti he nder dingiral lekkon. Sukaabe ngonata ko he Fijde. Be ina mbaada kuuri kuuri. Be ina mbaada boggol. Be ya ina petta bal hakkunde maabe. Lamin e sehilaabe mum hannde ndawri ko wadde kippuuji ina petta bal .kippu heen fof ina jogii fobboobe e hirjinoobe.

Been hirjinoobe e fobboobe ina ngama sikkata ko kambe buri tammude. Lamin ko o kunaniido kippu mum maa o wad bituuji didi. Hay jannginoowo o ina yeeba .Kala nde Lamin dañi bal, sukaabe be ngona he luukde.

1- Naamne hoolkiso: Tar njaabtoɗaa dee naamnde:

- Mbele helmere «kippu» ina he winndande nde ?
- Hol no foti laabi helmere «Lamiin» nde woni he winndande nde ?

2- Naamne faamuya: Tar njaabtoɗaa dee naamnde:

- Hol to janngoobe njaltata waktu fooftere ?
- Hol fobboobe he sukaabe he ina ngama?
- Hol reenoobe sukaabe be saanga fooftere ?

LOWRE 3: Laabal

Winndande 1:

laabal

Jaabondiral:

Hammadi: Jam waali.

Faati: Yo a wuur hammadi mawni am.

Hammadi: Mi soynima yimbe heewbe hedde boowal wuro too

Faati: Be ndawri ko pittugol mbeddaaji wuro ngo.

Hammadi: Wadde tawtoyen be.

Taro:

Hande subaka law hammadi ndawanii boowal wuro too. Be ndawri ko pikkuuji e peluuji. Jom wuro o yamirii kala dimaas yo be pittu boowal ngal e laabi dii fof.

1- Naamne hoolkiso: Tar njaabtodaa dee naamnde:

- Mbele helmere «boowal» ina he winndande nde?
- Hol no foti laabi helmere «wuro» nde woni he winndande nde?

2- Naamne faamuya : Tar njaabtodaa dee naamnde:

- Hol to hammadi dawani ?
- Hol ko yimbe wuro ngo ndawri?
- Hol ko jom wuro ngo yamiri ?

Winndande 2:

rafi korona

Jaabondiral:

Aamadu: Dum dey ina hulbini hannde.

Ami: ko kewi mawni am?

Aamadu: Mi nani to leydi siin hannde yimbe be maayirta kono ndammiri nih.

Ami: Maataw ko ñaw keso?

Aamadu: Eey kay, ko ñaw korona.

Taro:

Hannde subaka law rajo e tele fof ndokkii kabaaru yo yimbe ndeento dente, kadi wota ndokkonndir juude. Be mbiyi ñaw ngu fuuddiima naadde e wuro ngo. Kadi kikiide hannde laabi ina uddee.

1- Naamne hoolkiso: Tar njaabtodaadee naamnde:

- Mbele helmere « ñaw » ina he winndande nde ?
- Hol no foti laabi helmere « rajo » nde woni he winndande nde ?

2- Naamne faamuya: Tar njaabtodaadee naamnde:

- Hol to kabaaruuji immorii en ?
- Hol to ñaw ngu fuuddi naadde?
- Hol nde laabi dii uddittee ?

Winndande 3:

To safrirdu

Jaabondiral:

Daahiiru: Jam waali baaba.

Baaba: Yo a wuur Daahiiru, hannde a finii law dey ?

Daahiiru: Faati waali ko tuudde.

Baaba: Yeew puccu ngu nawaamo to dispaseer to.

Daahiiru: Eey mi findiniimo jooni yo immo min njahda.

Taro:

Daahiiru e faati miñi mum ndawanii dispaseer subaka law.hannki jamma faati waali ko uumde ina tuuta. Be njiyi doktor Bookar oon wiya faati wondi ko he jontinooje.Dum wadi o winndaniimo poŋde e pinnguji.

1- Naamne hoolkiso: Tar njaabtodaɗaɗa deɗe naamnde:

- Mbele helmere «jontinooje» ina he winndande nde?
- Hol no foti laabi helmere «doktoor» nde woni he winndande nde?

2- Naamne faamuya: Tar njaabtodaɗaɗa deɗe naamnde:

- Hol to Daahiiru e faati miñi mum ndawani hannde?
- Hol no doktor wuro ngo wiyetee?
- Hol ko doktor o winndani faati?

Winndande 4:

Ñakko

Jaabondiral:

Doktoor: Ñaw keso ina fuddii saraade e diwaan o, dum wadi alay sago sukaaɓe ɓe ñakko.

Mawɗo wuro: Yo Elimaan yamir tabalde yo fiye, mbele yimɓe ɓe ina kabree dum..

Doktoor: Eey so geno newni maa en puɗɗo ñakko janngo.

Mawɗo wuro: Mami nulde sagataaɓe mballu ma e yuɓɓinde.

Taro:

Rawani ndeya came tampinii sukaaɓe ɓe .Wonno yimɓe ɓee fof cikkatno ko ñaw ngu nattii woodde. Dum wadi sukaaɓe ɓe tampi. Hikka dum wadi doktoor o dariima no feewi mbele yimɓe ɓe ina ñakka sukaaɓe mumen. Janngo ma rewɓe ngaddu sukaaɓe mumen to dispaaseer.

1- Naamne hoolkiso: Tar njaabtodaɗaɗa deɗe naamnde:

- Mbele helmere «dispaaseer» ina he winndande nde?
- Hol no foti laabi helmere «Rawani» nde woni he winndande nde?

2- Naamne faamuya: Tar njaabtodaɗaɗa deɗe naamnde:

- Hol ko tampini sukaaɓe wuro ngo rawani ndeya?
- Hol ko yimɓe ɓee cikkatno?
- Hol ko doktoor o wadi hikka?

LOWRE 4: KARALLE KESE

IPELEMAN

Winndande 1:

Telefon/Noddirgel

Jaabondiral:

Ibarahima: Hol nafoore telefon?

Jannginoowo: Telefon ina heewi nafoore.

Ibarahiima: Eey! haalan am nafoore mum.

Jannginoowo: Njoodo daa doo, kumtaa haaju maa to woddii.

Ibarahiima: Mi nanii. Hol goddum ?

Jannginoowo: Ada waawi hebde kala ko njiddaa he ganndal.

Ibarahiima: Geno jaaraama a jaaraama.

Taro:

Telefon jaadigel ko kuutorgal jokkondiral jolngal. Ko beeb ngal huutoreede, kala to ngondaa. Njoodo daa do woddi kumtaa haaju maa, kaal daa he goddudoma, so a yidii yiye ayaawo makko tawa ada haalda he makko, kadi ina newii .Telefon ina wadi kala ko njiddaa hebde he ganndal maa kabaaru. Ina weebi huu-toraade so a faamii kala maande.

Telefon jaadigel ko kuutorgal moyyal pattam lamal.

1- Naamne hoolkiso: Tar njaabto daa dee naamnde:

- Hol no foti laabi helmere «Telefon» ari he winndande nde?
- Mbele helmere «pattam lamal» ina he winndande nde?

2- Naamne faamuya: Tar njaabto daa dee naamnde:

- Hol Ko woni Telefon jaadigel?
- Hol nafoore Telefon jaadigel?
- Hol ko jey sabaabu Telefon jaadigel ina wiye ko kuutorgal moyyal?

Winndande 2:

Ordinateer

Jaabondiral:

Aysata: Baaba, mi ari hooreejo he kawgel lekkon amen.

Baaba: Jettoode ngoodanii Allah,

Aysata: Direkteer amen rokkii kam njenaari, defte e kudi.

Baaba: Njeenaari am ko ordinateer.

Aali: Aysata waawaa ordinateer.

Hammadi: Mami janngin mo.

Taro:

Aysata mawni am ari gardiido lekkon mum en. Direkteer hokki-mo njeenaari defte he kudi. Baaba soodanii mbo ordinateer keso pul. Ngam yidde mo weltinde. Kono Aysata waawaa huutoraade tawo ordinateer. Hammadi mawni amen gannduɗo ordinateer wonee hollude-mo.

Hammadi jannginii Aysata haa anndi no ordinateer liggortee. Minnenee mbede joodii tan mbede yeewa mido wiya so Aysata gasnii yo lubam kono o wiya komi cukalel tokosel o tottaa kam. O nawi o mooftoy ordinteer mum.

1- Naamne hoolkiso: Tar njaabtodaa dee naamnde:

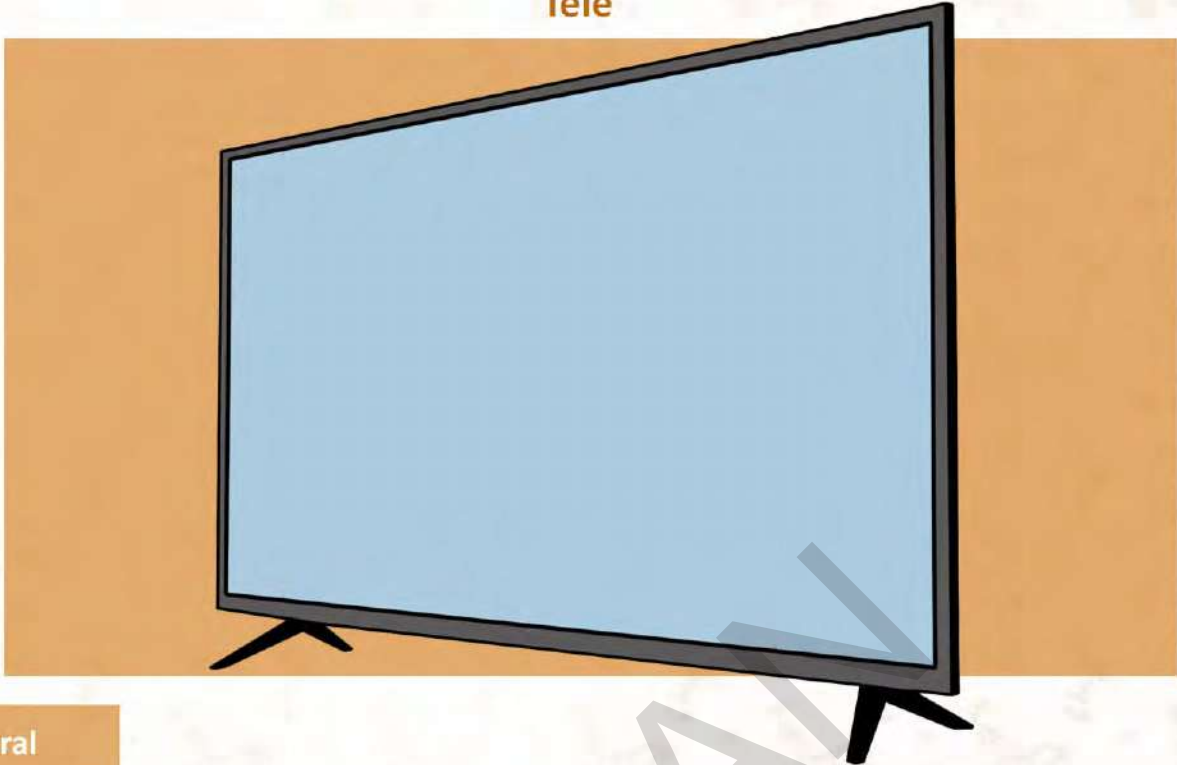
- Hol no foti laabi helmere «ordinateer» ari he winndande nde?
- Mbele helmere «cukalel» ina woni he winndande nde?

2- Naamne faamuya: Tar njaabtodaa dee naamnde:

- Hol tolno Aysata ari?
- Hol ko Baaba mum soodani dum?
- Hol ko hadata Aysata huutoraade ordinateer?

Winndannde 3:

Tele

Jaabondiral

Ibrahiima: Baaba soodii hannki tele deppe mawde.

Aali: Ede mbaɗi kanal pilis?

Aysata: A hahaa! A tampiniikam jaleede.

Ibrahiima: kanal pilis wadatee ko abonee.

Aali: Mami wiyii baaba yo winndito kanal pilis.

Taro

Rajo nde ari nde haawii yimɓe heewɓe. Kono nde tele njoli he aduna hee. Rajo natti haawde hay gooto. Tele, ndokkuma kabaaru, ada kaɗi ada yiyaa ayaawo mum nana ko haalata. So tawii ɓe mbelaama odon mbaawi haaldude he telefon tawa ada yiya-mo.

Tele nafaore mum ina heewi : ina finndina, ina neha, ina yaajna pine, ina artira aadaaji majjunoodi, ina siftina ko benni. Kala yewtere diine e pinal ada hummpitii. Nafaore tele ina mawni famɗaani he nguurdam neddo.

1- Naamne hoolkiso: Tar njaabto daa dee naamnde:

- Hol no foti laabi helmere «tele» ari he winndannde nde?
- Mbele helmere «Rajo» ina woni he winndannde nde?

2- Naamne faamuya: Tar njaabto daa dee naamnde:

- Hol Ko wadi rajo nattii haawde yimɓe?
- Hol nafaore tele?
- Hol ko tele habrata ñalnde fof?

Winndannde 3:

Naangewal

Jaabondiral:

Aysata : Galle Hammadi kaaw en ina wadi yaynannde.

Aali: Mi yiyii ko kuuraa, hono lampaaji kayhaydi

Hammadi: kuuraa alaa doo, ko naangewal be coodi.

Aysata: Mi yiyii, ko naangewal woni dow. Les ko batiri oto e bakanel tokosel.

Hammadi: ko naange tan sarsata dum.

Aali: Mami wiyi baaba yoo sood heen.

Taro:

Naangewal, nafoore mum ina mawni. Yakawere naangewal ina lomtoo kuuraa, ina lomtoo ndeelam kubbam ngam dañje ndiyam e jeyngol. Kala tele gondo hannde he nder teeru nana he nder gure cahe hay e nguron ladde. Gese, nammbuuji, sardiñaaji keewdi yarnata dumen ko yakawere naangewal. Gure ladde keewde ina njogii ndiyam e jeyngol sabu yakawere naangewal.

1- Naamne hoolkiso: Tar njaabtodaa dee naamnde:

- Hol no foti laabi helmere «Yakawere» ari he winndannde nde?
- Mbele helmere «kubbam» ina woni he winndannde nde?

2- Naamne faamuya: Tar njaabtodaa dee naamnde:

- Hol nafoore naangewal?
- Hol ko naangewal waawi lomtaade?
- Hol hannde ko yarnirtee gese e sardiñaaji?

LOWRE 5: MECCE (fitirame golleeji)

Winndanne 1:

Jom bitik

Jaabondiral:

Pennda: Jam waali jom bitik.

Jom bitik: Yo a wuur coodoowo, ko njiddaa ?

Pennda: Njid-mi ko kilo maaro butto.

Jom bitik: Kilo maaro ko teemedde tati jarata.

Pennda: Ndah ujunere, ittu heen kaalis ma.

Jom bitik: Ko dum tan njidda? Ndah weccet ma!

Taro:

Abu Soh ko nuundudo omo jogii bitik mawdo he nder leegal he. Soodoobe fof mawbe e sukaabe ina mana mo. Pennda ko adii ina janngoya. Ko ma o soodanoya neene mum ko wadiri bottaari. O ara to jom bitik too. Kono wondo omo nehii. O wullataa he Abu Soh, o haalat tan ko o sokli seeset. Abu Soh ne wonndo ina andi ko o janngoowo meeda tardindemo.

1- Naamne hoolkiso: Tar njaabtodaa dee naamnde:

- Mbele helmere «bottaari» ina he winndanne nde ?
- Hol no foti laabi helmere «bitik» nde woni he winndanne nde ?

2- Naamne faamuya: Tar njaabtodaa deedoo naamnde:

- Hol ko Abu Soh jogii he nder leegal he?
- Hol no Pennda haldata so o arii to jom bitik too?
- Hol ko Pennda soodanta neene mum?

Winndande 2:

Jannginoowo

Jaabondiral:

Almuudo: Jam waali jannginoowo.

Jannginoowo: Yo a wuur janngoowo, hol ko tardinmaa?

Almuudo: Ko mi sodoynoodo defte.

Jannginoowo: Hol ko kewani defte maa ?

Almuudo: Ko mbeewa yakki defte am.

Jannginoowo: Mate wona ndeer kartabal ma de ngonnoo?

Taro:

Sammba ko janngoowo mo hewaani ko tardata. Jannginoowo hattiima, lemiima, fooyiima o yiyaanii Sammba. Tan haa sammba darii yeeso makko. Wiyi mo jam waali jannginoowo. Yo a wuur Sammba mbaar aɗa selli. Wallaahi mido selli, komi coodoynoodo defte, tawi mbeewa yakkii defte am. So a gaynii reftaade defte ma, wadat de he nder kartaabal.

1- Naamne hoolkiso: Tar njaabtodaɗa dee naamnde:

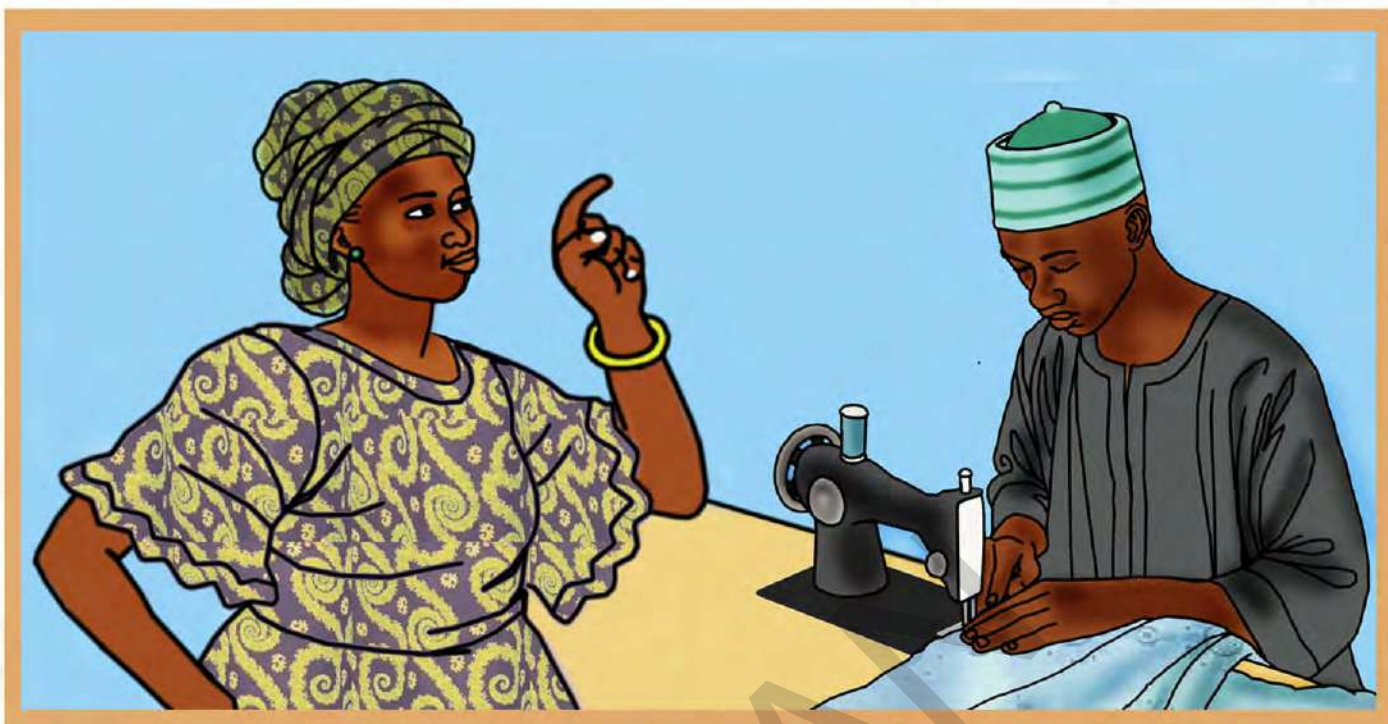
- Mbele helmere «selli» ina he winndande nde?
- Hol no foti laabi helmere « Sammba» nde woni he winndande nde?

2- Naamne faamuya: Tar njaabtodaɗa deedoo naamnde:

- Hol ko sammba woni?
- Hol no sammba salminiri jannginoowo mum ?
- Hol ko yakki defte sammba?

Winndande 3:

Ñootoowo

Jaabondiral:

Faatimata: Jam hiiri umaar, ko comci ñooteteedi gaddu-mi.

Umaar: Yo a wuur mbar jam hiiri, hol ko ñootataa faatimata?

Faatimata: Ko wuteeji didi keppal e robbo gooto.

Umaar: Anne ko ñootataa Raamata?

Ramata: Miin njid-mi ko robbo juutdo e jib, hol no ñootol ngol foti ?

Umaar: Aan Faatimata ,ko ujunnaaje jeetati, Raamata noon ko ujunnaaje joyi.

Taro:

Faatimata e Raamata njehii ñootoyde comci . Ko to Umaar sukaabe be fof hannde ñootata.Wonndo omo waawi ñooti joldi jooddi.So a arii ko yimbe heewbe tawataa do masiñ doo. Faatimata en nde ngari tawi doon yimbe heewbe.Nde be padi haa booyi be naati. Be calmini denndangal wonbe he ndeer ñootirdu ndu . Ñootoowo o wiyii be bisimilla mon.Raamata e faatimata pawii comci mum en he dow taabal. Ñootoowo o wiyii be maasaalla ko dii njoodi.Gooto he maɓbe kala haali ko yidi ñootaneede. Ñootoowo o haalani gooto heen fof ko yobata. Be naamnii dum nde ñootanta be.Umaar wiyii do he balde tati.

1- Naamne hoolkiso: Tar njaabtodaa dee naamnde:

- Mbele helmere «masiñ» ina he winndande nde?
- Hol no foti laabi helmere « ñootoowo» nde woni he winndande nde?

2- Naamne faamuya : Tar njaabtodaa deedoo naamnde:

- Hol to sukaabe be hannde ñootata comci maɓbe?
- Hol ko be tawata do masiñ umaar do?
- Hol to Raamata e Faatimata pawii comci mumen?

Winndande 4:

Piyoowo mburu

Jaabondiral:

Paate: Bookum jam waali.

Bookum: Yo a wuur kaw paate, mbar galle finii he jam.

Paate: Ko jam bolo, no nayejo ma finiri ?

Bookum: o finii he jam.

Paate: Mido ndaara looci sappo mburu.

Bookum: Ndah mburu ma kaaw, ngol do loocol ko nayejo o jeyi.

Taro:

Paate ko gorko mawdo koddo he ndeer leegal hee. Galle makko woni ko sara fuur mburu Bookum. Subaka kala o yahat fuur o soodoya mburu. Bookum wonno ko baadiiko. Ko doon tan o soodata mburu. ko noon Bookum ne yiddiri kaaw mum he yimbe galle mum fof. Kikiide kala o arat doon salminde. Bookum kanko nayebe e sukaabe poti he mum.

1- Naamne hoolkiso: Tar njaabtoɗaa dee naamnde:

- Mbele helmere « leegal » ina he winndande nde?
- Hol no foti laabi helmere « mburu » nde woni he winndande nde ?

2- Naamne faamuya: Tar njaabtoɗaa deefoo naamnde:

- Hol to galle paate woni?
- Hol to paate yahata subaka kala?
- Hol to bookum arata kikiide fof?

LOWRE 6: JUULDEELE

IPEL™

Winndannde 1:

Jeytaare

Jaabondiral:

Kummba: Jam weeti wuuri mawnam.

wuuri: Yo a wuur mbeetee jam.

Kummba: Mi soyniima Aamadu ina dogaa.

wuuri: Eey o fayi ko to dingiral jeytaare.

Kummba: Mbela hannde ko ñalngu men jeytaare?

wuuri: Eey kay ! Hay an aɗa foti yahde njiyoyaa.

Taro:

Hannde ko ñalawma mo leydi men hebnoo hoore mum. Ñalnde altine noogaas e jeetati lewru nowamber hitaande ujunere e teemmedde jeenay e cappande jeegom, leydi muritani hebnoo jeytaare.

Ko ñalawma mawɗo mo muritaninaabe mawninta, he Kala nde o arti he hitaande. Janngoobe e jannginoobe e dadiibe kala ina maaja he oo ñalawma jeytaare.

1- Naamne hoolkiso: Tar njaabtodaɗaɗa dee naamnde:

- Hol no foti laabi helmere «leydi» ari he winndannde nde?
- Mbele helmere «jannginoobe» ina woni he winndannde nde?

2- Naamne faamuya:

- Hol hitaande Muritani hebi jeytaare?
- Hol majooobe ñalnde jeytaare leydi men?
- hol ñalowma besngu Muritani weltoto?

Winndanne 2:

Juulde koorka

Jaabondiral:

Ibrahiima: hannde ko juulde koorka.

Baaba: ko njawdi ndii kirsammi jooni.

Aali: baaba, min mballumaa.

Baaba: Ibrahima welnu paaka, aan Ali addu satalla ndiyam.

Ibrahiima: baaba mi welnii paaka.

Baaba: buftodee, calliginodee, boornodee comci mon pummoyen.

Taro:

Ñalnde njuulde koorka, pinmi Law. 'Buftiimi, calliginiimi, njuulmi, njaltumi boowal, njiimi baaba am ina hirsii njawdi gila naange fudaani. Neene am e wandiraabe am rewbe, ndefi cahu teew, min kacitii, min njari kafe e ataaye. Min njahi pummirgal.

Min pummi .Baaba faati galle amen. Minen min njaadi he giyiraabe amen.

1- Naamne hoolkiso: Tar njaabtodaa dee naamnde:

- Hol no foti laabi helmere «koorka» ari he winndanne nde?
- Mbele helmere «giyiraabe» ina woni he winndanne nde?

2- Naamne faamuya:

- Hol ko mbaad'aa nde pindaa ndee?
- Hol to Baaba faati caggal nde pummuɗon ?
- hol be njaadudon caggal nde pummuɗon?

Winndanne 3:

Juulde taaske

Jaabondiral:

Ibrahiima: Maymuuna, a yiyii njawdi baaba soodi hanki ndii.

Maymuuna: Eey, hannde ko juulde taaske.

Ibrahiima: Maa baaba arta fummoyde nde o layyoo ndi.

Neene: Ibrahiima ! yah fummoy.kikiide mbaɗoyaa juulmo wuuri.

Taro:

Subaka juulde taaske, Baaba am jabaani hacitaade. o boornii wutte makko keso pul,o wiyii min, yo min calligino,min boorno comci kesi. Min calliginii, min boornii comci amen kesi.yettumi sajaade min njahi ndingiral pummirgal.ceerno ari min pummi.Ceerno layyii.Min kooti .Nde min njettii galle : baaba am boori wutte mum hirsi njawdi ndi o soodnoo hanki .Nedɗo godɗo ari hutti, sili. Neene am e mawni am debbo ndefi cahu ndeen woni nde baaba am hacitaade.

Kikiide min njahi galle taani amen e galle kaaw amen juulmo wuuri.

1- Naamne hoolkiso: Tar njaabtodaɗaɗa dee naamnde!

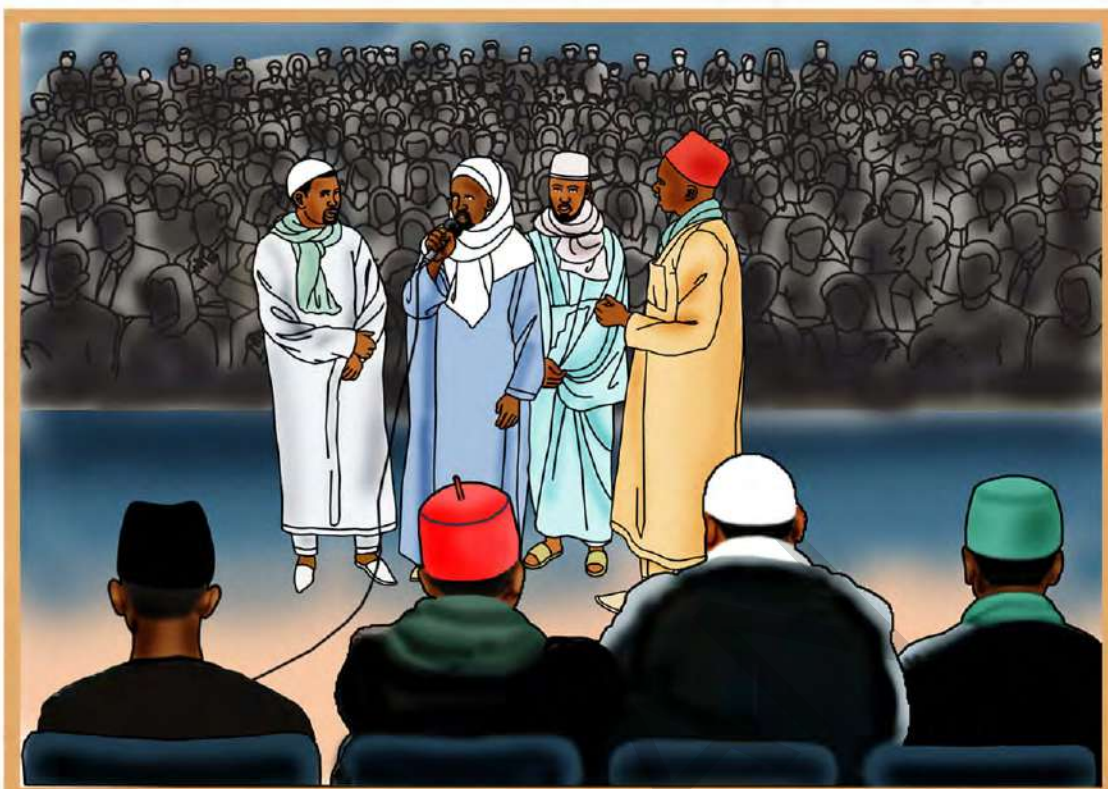
- Hol no foti laabi helmere «baaba» ari he winndanne nde?
- Mbele helmere «kikiide» ina woni he winndanne nde?

2- Naamne faamuya:

- Hol ko baaba wiya yo min mbaɗ,caggal nde o boornii comci makko?
- Hol ko haɗi baaba hacitaade hade mum fummoyde ?
- Hol to njaadon kikiide ?

Winndande 4:

Mawluud

Jaabondiral:

Maymuuna: Ngaari mawndi nana hirsee dingiral wuro
Ibarahiima Hannde ko mawluud, almubbe ngarii haa keewi.

Aali: Hannde nanen jimfdi beldi.

Maymuuna: ko be jaarooobe nulaado Allah haa weeta.

Ibarahiima: seernaabe mawbe bee, kaalata ko bure nulaado allah.

Taro:

Jamma altine ñalnde sappo e go'o ina jofi sappo e didi lewru rabii el awwoli, nulaado Allah « Yoo jam e kisal won e mum » jibinaa. Oo doo jamma, yoga e juulbe ina mawnina dum. Won e juulbe ko ñalawma sappo e didi ndee njuulata kono be pummoyta.

1- Naamne hoolkiso: Tar njaabtoɗaa dee naamnde

- Hol no foti laabi helmere «pummoyta» ari he winndande nde ?
- Mbele helmere «ñalawma» ina woni he winndande nde.

2- Naamne faamuya:

- Hol mawninoobe jamma jibineede nulaado Allah ?
- Hol nde nulaado Allah jibinaa?
- Mbele juulbe ina pummoya ñalnde juulde mawluud?

LOWRE 7: Coftal Balli

IPEL FAN

Winndande 1:

Lammba

Jaabondiral

Hammadi: Sammba, a yiyii oo mbir bakkatoodo?

Sammba: Oo ko Muusaa Mbaalo, Ko o mbir mawdo!

Hammadi : Hol mo o sippirta ?

Sammba: O sippirta ko e Bookar Saar, lammba ka jirwat hannde.

Hammadi: A haalii goonga, lammba kaa kay jirwat no feewi

Taro

Hannde ko lammba.

Mbiruuji keewdi ngarii tawtoreede.

Ko Muusaa Mbaalo e Bookar Saar cippirta.

Rewbe e worbe fof ngarii.

Lammba ka jirwat sanne.

Ko Demmba Boruuji e yero jallo piyata bawdi di.

Mbiruuji di nana tan ngulla, ina ngeewoo.

1- Naamne hoolkiso: Tar njaabtoɗaa dee naamnde:

- Hol no foti laabi konngol «lammba» ari he winndande nde?
- Mbele konngol «rewbe» ina he winndande nde?

2- Naamne faamuya: Tar njaabtoɗaa dee naamnde :

- Hol mbiruuji cippirooji di?
- Hol piyoobe bawdi di?
- Hol ko mbiruuji di mbaɗi?

Winndannde 4:

Fuku bal

Jaabondiral:

Paate: Jam ñalli Sammba!

Sammba: Yo a wuur Paate, mate a yahaani dingiral hakkunde wuro?

Paate: Hol ko woni toon ?

Sammba: Ko kippu Hammadi e kippu Saajo en pettitta bal

Paate: Njahren, miin kay duum luutataa kam.

Taro:

Hammadi ko jidfo fuku.

Hannde o yahii to dingiral hakkunde wuro, omo softina balndu makko.

Yimbe bee fof ina njidi mo.

Nde tawnoo ko o baawdo bal.

Ko kippu Hammadi fiyi kippu Saajo en didi e gootel.

Kippu Hammadi en ko kippu moyyo.

Kambe fof ko be fettoobe.

1- Naamne hoolkiso:

- Tar njaabtodaa dee naamnde :
- Mbele konngol «dingiral» ina he winndannde nde?
- Hol no foti laabi konngol «kippu» ari he winndannde nde?

2- Naamne faamuya: Tar njaabtodaa dee naamnde:

- Hol ko Hammadi yidi?
- Hol to Hammadi yahi hannde?
- Hol no foti kippu Hammadi en fiyi?

IPELAN

IPELAN

IPELAN

Lorem Ipsum

IPELAN